

2001-06-08

Riksförbundet
Öppna Kanaler i Sverige
National Association of
Public Access Television in Sweden

Till
Partistyrelsens ordförande
- Centerpartiet
- Folkpartiet
- Kristdemokraterna
- Moderaterna
- Socialdemokraterna
- Vänsterpartiet
Språkrören för
- Miljöpartiet

Samhällets stöd för utveckling av public access televisionen

Genom övergången till de billigare och mer lätthanterliga digitala produktionsmedlen har allt fler befolkningsgrupper fått tillgång till verktyg för att uttrycka sig själva i tv-mediet. Mångfald i tv-mediet förutsätter inte längre tunga teknikinvesteringar, utan att man skapar utrymme för verksamhet, vana att hantera mediet, övning i uttryck och dialog liksom att man har en kanal för att kommunicera, där man har rätt att berätta sin egen historia. I det mångkulturella Sverige finns det många historier som måste få berättas, både av tidigare generationer och av nya grupper. Det finns många som vill berätta dessa historier, och bli hörda. När ungdomar synliggör sig på egna villkor genom tv-medier bidrar detta till en framgångsrik integrationsprocess.

Det finns idag 30 s.k. *lokala kabelsändarföretag* i Sverige – med statliga förordnanden som ger rätt till en kostnadsfri distribution dygnet runt i kabelnäten i en kommun. Kanalerna är organiserade som *ideella föreningar*. De finansieras genom medlemsavgifter från det lokala föreningslivet och sporadiskt genom kommunen. Reklamfinansiering är ej tillåten och ej heller önskvärd. Men utan ideella insatser skulle inte dessa föreningslivets tv-kanaler finnas.

Tio av dessa tv-kanaler är uttalad s.k. public access-tv d.v.s. Öppna Kanaler som tillsammans når ca 1 miljon hushåll i *Stockholm, Göteborg och Malmö* samt *Botkyrka, Jönköping, Lund, Sandviken, Skövde och Västerås*. Tv-stationerna är medlemmar i *Riksförbundet Öppna Kanaler i Sverige (RÖK)* som är etablerat sedan tre år. Intresse för att starta nya Öppna Kanaler aviserats även i andra städer som *Norrköping, Falun/Borlänge, Södertälje* och *Uppsala*.

Öppna Kanaler får inget statligt stöd trots att staten sedan länge står för betydande stöd på kultur- och medieområdet bl.a. för infrastrukturen för public service-televisionen och ett betydande presstöd till affärsdrivna dagstidningar. Det finns idag heller inga möjligheter för Öppna Kanaler att söka kulturstöd genom Statens kulturråd eller motsvarande.

De ideella insatserna kommer även i fortsättningen ha stor betydelse. Utan ett grundläggande infrastrukturellt stöd kommer emellertid de ideella krafterna att inte kunna vidareutveckla nuvarande verksamhet och än mindre bidra till att starta verksamhet på nya orter. Det är viktigt att ha i åtanke att satsningar med offentliga medel för ideellt driven verksamhet brukar vara effektiva. *Det sägs att varje satsad statlig eller kommunal krona ger sju gånger tillbaka i ideellt arbete.* Ett

statligt stöd fyller också en viktig roll för att ge rätt signaler om trovärdighet och kontinuitet till kommunerna liksom andra lokala och regionala organisationer. Men det är då viktigt att det statliga stödet blir i form av ett strukturstöd, medan en kommun kan gå in och stödja lokala projekt. I samband med informationsutredningen om brandkatastrofen har också regeringen indikerat att frågan om stöd till s.k. etniska medier är en nationell fråga.

Som icke-vinstdrivande verksamhet faller public access-kanaler utanför EU:s stödsystem för medieindustrin (MEDIA-programmet etc.). Det torde dock finnas möjligheter att i framtiden kunna utveckla olika former av EU-stöd för Öppna Kanaler ifråga om nationella integrationsprojekt. Sådant stöd kan dock *endast* utvecklas under förutsättning att det finns en offentlig finansieringsstruktur på nationell nivå.

Exempel på några väl etablerade utländska finansieringsmodeller för public access:

Tyskland: Hälften av de två procent av tv-avgiften som går till mediasatsningar i delstaterna går till Offener Kanäle - sedan tolv år. Reklam ej tillåten.

Danmark: Finansieringen sker med främst tv-avgiften men delvis även en avgift på kommersiell radio och tv - sedan tre år. Reklam ej tillåten.

USA: Kommunerna har laglig rätt att ta upp till fem procent av kabelbolagens intäkter för satsningar på PEG (public, educational, governmental) access tv inklusive studios och utbildningar - sedan i princip 25 år. Reklam ej tillåten.

Samtliga öppna kanaler bedrivs idag i föreningsform. I samband med ett samhällsstöd finns anledning att stimulera en övergång till effektivare organisationsformer. Den regionalpolitiska utredningen (SOU 2000:87) aktualiserar en ny företagsform för verksamhet som bedrivs företagsmässigt men utan vinstsyfte exempelvis kooperativ och i föreningslivet. Det är vanligt i USA att public access-kanaler bedrivs som skattebefriade *non-profit corporations*.

Redan 1995 rekommenderade EU-parlamentets medlemstaterna till ”åtgärder för stödja medborgarradio/tv och öppna kanaler i syfte att ge medborgare direkt tillgång till och deltagande i ljud- och bildmedia. Utifrån den ökande betydelsen av elektroniska media för allmänhetens information stärks därmed den demokratiska processen”.

Såväl 1998 som 2001 gjorde förbundet en - *ännu ej besvarad* - hemställan om att regeringen bl.a. utformar förslag till en struktur för ett statligt ekonomiskt stöd för lokal icke-kommersiell television s.k., public access. Denna skrivelse, som ger en mer fullständig beskrivning, finns att hämta på Internet <http://www.openchannel.se/riks/reg2000.pdf> - Mycket information om Öppna Kanaler i Sverige och utomlands kan med fördel hämtas på <http://www.openchannel.se>

Vi är övertygande om att Du och Ditt parti vill bidra till att vidga yttrandefriheten för de medborgare som inte kan eller får komma till tals i professionella kanaler. Inför kommande val 2002 önskar därför Riksförbundet för Öppna Kanaler i Sverige att Du som partiordförande ger din syn på hur ditt parti, i arbetet med att vidga yttrandefriheten, kommer att verka för en utveckling av den svenska public access-televisionen i enlighet med de europeiska strävanden mot en television som är öppen för alla medborgare.

Ditt skriftliga svar, som vi hoppas få senast den 3 september 2001, kommer att publiceras på Internet.

Med vänliga hälsningar
Riksförbundet Öppna Kanaler i Sverige
e.u. styrelsen

Britt Solberg
ordförande